

El sistema arText claro: un auxiliar per a la redacció de textos administratius en llenguatge planer

El llenguatge planer és un corrent que defensa que els textos que s'adrecen a la ciutadania siguin redactats en un llenguatge més senzill i transparent. Aquest corrent adquireix una rellevància especial en el marc de la modernització del llenguatge jurídic i administratiu, un dels grans reptes de l'Administració espanyola (Cassany, 2005; Montolío, 2012; da Cunha, 2020; Bayés, 2021; Badía, en línia). Per aquest motiu, en els darrers anys s'han elaborat guies i manuals que tenen com a objectiu ajudar a redactar en llenguatge planer els textos adreçats a la ciutadania, perquè compregui millor el missatge que se'ls vol transmetre i, així, pugui exercir els seus drets i complir les seves obligacions. Alguns exemples per al castellà són les publicacions de la Comisión Europea (2015), Carretero *et al.* (2017) i Montolío i Tascón (2017).

En el cas del català, hi ha hagut iniciatives sobre llenguatge jurídic i la seva modernització des de 1976 (Arnall, 2020a). Tanmateix, encara que alguns dels manuals sobre redacció jurídica en català contenen «criteris de redacció planera» (Arnall, 2020b, p. 86), hi ha mancances en relació amb la creació de materials sobre redacció i llenguatge planer (Gelpí, 2008).

Malgrat aquestes aportacions meritòries, són escassos els treballs que estableixen sinergies entre el llenguatge planer i la tecnologia. En aquest context, hem desenvolupat arText claro, el primer redactor assistit per ajudar al personal de



Font: Captura de pantalla del web principal d'arText (<http://sistema-arText.com/>)

l'Administració pública a escriure textos en castellà i en llenguatge planer dirigits a la ciutadania. Aquesta eina tecnològica s'ha gestat en el marc d'un projecte d'investigació finançat en la convocatòria 2018 de Projectes R+D del Subprograma Estatal de Generació de Coneixement del Ministeri de Ciència i Innovació. Aquest projecte es desenvolupa a la Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED), en el marc del grup de recerca ACTUALING i amb la col·laboració del grup IULATERM, de l'Institut de Lingüística Aplicada (IULA) de la Universitat Pompeu Fabra (UPF).

L'eina es pot utilitzar de manera gratuïta i està disponible en línia. Per començar a utilitzar-la, cal accedir a: <http://sistema-arText.com/>. A la pantalla inicial, s'ha de clicar el botó «Textos en lenguaje claro»

i, a continuació, seleccionar «Texto administrativo dirigido a la ciudadanía». D'aquesta manera, l'usuari entra a l'editor en línia on es pot començar a redactar el text. Aquest editor inclou tres mòduls:

- Mòdul I. Ajuda a estructurar el document mitjançant la indicació dels apartats i dels continguts prototípics dels textos administratius en general.
- Mòdul II. Inclou una barra superior d'eines amb un corrector ortogràfic i opcions de format.
- Mòdul III. Revisa el text escrit per l'usuari: marca qüestions lingüístiques que interfereixen amb les recomanacions sobre llenguatge planer més habituals per al castellà i ofereix propostes alternatives. Aquestes recomanacions tenen a veure amb tres nivells de la llengua:

- a) Discursiu. Per exemple: es marquen paràgrafs-oració, oracions i paràgrafs llargs, i connectors repetits.
- b) Morfosintàctic. Per exemple: es marquen formes verbals en veu passiva, en gerundi i en futur de subjuntiu.
- c) Lèxic. Per exemple: es marquen sigles sense desplegar la primera vegada que apareixen, termes difícils d'entendre, llatínismes i expressions arcaiques.

El sistema arText claro no emmagatzema en el seu servidor textos escrits pels usuaris. Per això, per guardar un document, cal exportar-lo a local en qualsevol dels formats que ofereix (arText, Open Office Writer, Microsoft Word, PDF, TXT i HTML). Per importar posteriorment un document a arText claro, cal haver-lo guardat amb l'extensió arText.

Com a treball futur, ens plantejarem tres línies de treball: a) adaptar arText claro al català, b) dur a terme

estudis d'avaluació de la comprensió dels textos escrits amb arText claro per part dels destinataris, i c) implementar el sistema a dependències de l'Administració pública espanyola.

IRIA DA CUNHA
Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED)

Bibliografia

- ARNALL, Anna (2020a). «Bibliografia i recursos sobre el llenguatge jurídic català: d'on venim i cap a on anem?». Blog *Revista de Llengua i Dret* [en línia]. <<https://eapc-rld.blog.gencat.cat/2020/04/23/bibliografia-i-recursos-sobre-el-llenguatge-juridic-catala-don-venim-i-cap-a-on-anem-anna-arnall-duch/>> [Consulta: 12 octubre 2021].
- (2020b). *Llenguatge jurídic català: estat de la qüestió i propostes de futur*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra. [Tesi doctoral]
- BADÍA, Javier «Sobre el lenguaje claro». A: *Lenguaje administrativo* [en línia]. <<http://lenguajeadministrativo.com/sobre-el-lenguaje-claro/>> [Consulta: 23 octubre 2021].
- BAYÉS, Marc (2021). *Análisis del impacto de una selección de (meta)indicaciones de redacción clara en la percepción de claridad de un documento administrativo: estudio de caso*. Barcelona: Universitat de Barcelona. [Tesi doctoral]
- CARRETERO, Cristina; PÉREZ, Jorge M.; LANNE-LENNE, Luis; DE LOS REYES, Gemma (2017). *Lenguaje Claro. Comprender y hacernos entender*. Sevilla: Instituto de Lectura Fácil; Madrid: Clarity.
- CASSANY, Daniel (2005). «Plain Language in Spain». *Clarity*, 53, p. 41-44.
- COMISIÓN EUROPEA (2015). *Cómo escribir con claridad*. Luxemburg: Oficina de Publicaciones de la Unión Europea.
- DA CUNHA, Iria (2020). *El discurso del ámbito de la Administración: Una perspectiva lingüística*. Granada: Comares.
- GELPÍ, Cristina (2008). «Recursos en línia per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic en català: tipus, usuaris i accessibilitat». *Revista de Llengua i Dret*, 49, p. 11-25.
- MONTOLÍO, Estrella (2012). «La modernización del discurso jurídico español impulsada por el Ministerio de Justicia. Presentación y principales aportaciones del Informe sobre el lenguaje escrito». *Revista de Llengua i Dret*, 57, p. 95-121.
- MONTOLÍO, Estrella; TASCÓN, Mario (2017). *Comunicación Clara: Guía Práctica*. Madrid: Ayuntamiento de Madrid.